

Hans Kongelige Majestæts naadigste Beretning til Norges Riges Storthing om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

Vi Oskar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders,

Gjøre vitterligt:

Overensstemmende med Rigets Grundlov skulde Hans Majestæt herved naadigst meddele det nu forsamlede Storthing Beretning om Rigets Tilstand og Bestyrelse i den Tid, som er forløben, siden Nationens Repræsentanter sidst vare samlede.

I forrige Aar, da Examen artium efter den ældre Ordning sidste Gang afholdtes ved Universitetet, var Tilgangen af nye Studerende kun 122 eller 50 færre end i 1876.

I Genhold til norsk Lov om litterær Eien domsret af 8de Juni 1876 og svensk Lov om eganderätt til skrift af 10de August 1877 er der under 16de November f. A. udfærdiget kongelige Anordninger særskilt for hvert af de forenede Riger om gjensidig Beskyttelse fra 1ste Januar 1878 at regne af Forfatter-Retten i Forholdet mellem Rigerne.

Der vil blive fremsat Forslag om Fredrikstads kommunale Middelkoles Overgang til offentlig samt om Bevilgelse af Statsstilskud til 4 nye kommunale Middelkoler.

De om Christiania Tegnekoles Overgang til en Kunst- og Tegneskole samt om Ordningen af det abnorme Skolevæsen nedsatte Kommissioner ere fremdeles i Virksomhed, ligesom Udarbejdelsen af Lovforslag om Børns og unge Menneskers Anvendelse til fast lønnet Arbejde udenfor Hjemmet fremdeles er under Forberedelse.

Udkastet til en ny Lov om Almuskolevæsenet i Byerne er fremdeles under forberedende Behandling.

Amts- og Aftenkolerne for den af Almuskolen udstrevne Ungdom i Landdistrikterne omfattes overalt med Interesse og viser sig at være et virksomt Middel til Oplysningens Fremme.

Udbannelseskursus for Almuskolelærere navnlig ved Aftenkoler i Landdistrikterne, hvortil fornødne Midler bevilgedes af sidste Storthing, have — undtagen i Bergens og Tromsø Stifter, hvor Kurserne ere udsatte til iaar, — været afholdte i Stiftskoladerne i Løbet af afvigte Høst for omtrent 200 Deltagere. Der havde til disse Kurser meldt sig Flere, end der var Anledning til at give Afgang.

Det for forrige Storthing fremsatte, men af samme ei behandlede Forslag til Forandringer i Ektefælslovgivningen vil blive gentaget for det nu sammentraadte Storthing.

Restaurationen af Trondhjems Domkirkes Ofskib er paabegyndt.

Bed kongelig Resolution af 13de Juli f. A. er der istedenfor de ved Reskript af 2den December 1820 paabudte Ministerialbøger anordnet nye „Kirkebøger,“ affattede overensstemmende med et ved Resolutionen bifaldt Schema.

Det af Organist Ludv. M. Bindeman udgivne Forslag til ny Koralbog er, efter at være gennemgaaet af den dertil nedsatte Kommission, autoriseret til kirkeligt Brug ifølge kongelig Resolution af 15de Decbr. 1877.

Rigets Biskopper have i Høst været samlede

i Christiania for i Forening med Kirkedepartementets Chef at tage forskellige kirkelige Spørgsmaal under Overveielse.

Oplysningsvæsenets Kapitalfonds Formue var ved Udgangen af Aaret 1876 omtrent 16,175,800 Kroner, deri indbefattet 1,453,500 Kr. tilhørende forskellige geistlige Embeder.

Til samme Tid udgjorde det geistlige Byggefonds Kapital omtrent 358,800 Kroner.

Det geistlige Enkepensionsfonds Kapital, som ved Slutningen af 1875 udgjorde 3,832,000 Kr., er i 1876 steget til 3,870,000 Kr. foruden en opsparet Rentebeholdning af omtrent 95,700 Kr.

Det nordlandske Kirke- og Skolefonds Kapitalfonds Formue var ved Udgangen af 1876 omtrent 1,223,682 Kr.

Fattigstatistiken for 1875, der med det Første vil udkomme, viser, at den siden 1870 iagttagne Nedgang i Antallet af Understøttede har vedværet ogsaa i det nævnte Aar, samt at Antallet er betydelig mindre end i noget af de foregaaende ni Aar, for hvilke paalidelige Opgaver haves. I Beløbet af de til den offentlige Understøttelse medgaaende Midler viser der sig imidlertid, ligesom i 1873 og 1874, at have været en liden Stigning.

I det sidst forløbne Aar er der meddeelt naadigst Stabfæstelse paa 28 nye offentlige Stiftelser eller Legater med en samlet Kapitalformue af omtrent 290,000 Kr.

Den til Revision af Lovgivningen om den militære Retspleie nedsatte Kommission har nu tilendebragt sit Hverv og tilstillet Justits-Departementet motiveret Udkast til en udførlig militær Rettergangslov i 91 §§ samt Betænkning angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Auditoretatsens Organisation kan ordnes paa en for Statskassen billigere Maade, end for Tiden er Tilfældet. Den i forrige Aar nedsatte Kommission, hvilken det er blevet overdraget at udarbejde Forslag til en ny Berellov for Norge, saavidt muligt overensstemmende med de Lovforslag om samme Materie, der samtidigt ville blive udarbejdede af svenske og danske Kommissioner, har i det forløbne Aar dels i Stockholm og dels i Kjøbenhavn været samlet med de fra de 2de andre Riger Kommitterede. De 3 Kommissioner ere blevne enige om et Lovudkast, hvis Motiver for Tiden ere under Udarbeidelse.

Udgifterne ved Lovovertrædelsers Paatale m. B., der i 1874 og 1875 udgjorde henholdsvis 134,800 og 157,500 Spd., ere i 1876 gaaede op

til 177,900 Spd. (Kr. 711,600). Forgølsen maa for en væsentlig Del tilskrives Lov om Skyds- og Diætgodtgjørelse af 3die Juni 1874, hvis Virkninger i saa Henseende endnu i 1875 neppe have gjort sig gjældende i sin fulde Udstrækning.

Det samlede Fangebelæg i Rigets Strafsarbeidsanstalter har i 1877 gennemsnitlig været noget mindre end i 1876, men var i Aarets Slutning i Stigende.

Kvindefangerne i Bergens Løgthus bleve Høsten 1877 overflyttede til Christiania Løgthus, hvis Distrikt for kvindelige Forbryderes Vedkommende er bestemt til herefter ogsaa at skulle omfatte Bergens Stift. Samtidig er Bodsængslets Distrikt udvidet til det nævnte Stift, forsaavidt angaar mandlige Forbrydere mellem 18 og 30 Aar, der skulle udstaa Strafsarbejde i 5te Grad.

Ved Kongelig Resolution af 3die December 1877 er Bergenshus Strafanstalt befaleet nedlagt. De dersteds hensiddende Fanger ville blive overflyttede til Bergens Løgthus, der er bestemt til for Eftertiden at optage mandlige Forbrydere, der tiltales ved Underretterne inden Bergens Stift, Stavanger Amt samt Lister og Mandals Amt, samt dømmes til Strafsarbejde, forsaavidt dette ikke efter gjældende Bestemmelser skal udstaaes i Bodsængslet.

Sundhedstilstanden i Riget har i det hele været god.

Høsten har i det Hele været som i et Midelsaar, Kornhøsten derimod ikke lidet under et saadant, navnlig faldt den mislig i de nordlige Amter og i Fjeldbyggerne i det Søndenfjeldske. Sædekorn vil tiltrænges flereskeds, uden at dog offentlig Foranstaltning i saa Henseende er paa krævet.

Det almindelige Landbrugsmøde med Udstillinger afholdtes under livlig Deltagelse i Christiania i afvigte Oktober Maaned.

Torskefiskerierne gave i det forløbne Aar et usædvanligt stort Udbytte, idet det opfiskede Kvantum var meget større end nogensinde tidligere vides at have været Tilfældet.

Sildefiskeriet antages at have givet et mindre Udbytte end i 1876, men dog et ganske betragteligt.

Bor Bergværksdrift og Industri har ikke arbeidet under heldige Vilkaar.

Udførselen af Landets Fiskevarer har i det Hele været meget betydelig, men i det Store neppe synderlig lønnende for Handelsmanden. Af Trælast er derimod bleven udført endel mindre

end i det foregaaende Aar, ligesom Priserne have været mindre fordelagtige. Indførselen af udenrigske Varer og særskilt af Kornvarer og andre store Forbrugsartikler har været betydelig.

Skibsfartsudbyttet har fremdeles været usædvanlig lidet.

Pengemarkedet har, navnlig i Aarets sidste Del, været meget knapt med høi Diskonto.

De forberedende Arbejder til Indførelsen af det metriske Maal og Vægtsystem ere nu saavidt fremskredne, at Tidspunktet for Systemets Anvendelse ved Beregningen af Told og alle andre offentlige Afgifter og Tærter antagelig vil kunne fastsættes til 1ste Juli 1879. Udkast til en Tilfølgelseslov til Meterloven, indeholdende Forskrifter angaaende disse Tærters og Afgifters Omfkrivning til metrisk Maal og Vægt vil blive Storthinget forelagt.

En Kommission er bleven nedsat til Behandling af Spørgsmaalet om Forandring i de gjældende Bestemmelser angaaende Ret til Udfkibning af indenrigske Varer til Udlandet.

Ligeledes er nedsat en Kommission til Behandling af forskellige Spørgsmaal vedkommende Søfartslovgivningen, hvilken er bemyndiget til at sammentræde med en i Sverige i samme Anledning nedsat Komite.

Norges Deltagelse i den forestaaende internationale Udstilling i Paris, til hvis Fremme Komiteer ere nedsatte i Christiania og Bergen, omfattes af de Næringsdrivende med Interesse.

Den senest færdige Del, nemlig Stykket mellem Koppang og Røros, af det i det Hele vel 28 Mil lange Støren-Namot Jernbaneanlæg blev den 12te Oktober forrige Aar erklæret aabnet for almindelig Færdsel. Der er altsaa nu en sammenhængende Jernbanelinie mellem Throndhjem og Hamar af vel 38 Miles Længde i regelmæssig Drift.

Der er nu i det Hele aabnet for regelmæssig Drift en Strækning af henved 73 Mile, medens henved 67 Mile Jernbane befinde sig under mere og mindre fremskreden Udførelse. Af disse sidste vil Jernbanen over Jæderen, af 6,75 Miles Længde, blive aabnet for Trafiken i Slutningen af denne Maaned.

Undersøgelser til Forberedelse af nye Jernbaneanlæg have fremdeles fundet Sted i forskellige Dele af Landet.

Forsikringssummerne for de i den almindelige Brandforsikringsindretning forsikrede Bygninger udgjorde den 1ste Juli 1877 for Kjøbstadsdelingen

omtrent 325,180,000 Kroner og for Landafdelingen omtrent 197,460,000 Kroner, tilfammen 522,640,000 Kroner.

Kjøbstadsdelingens opsparede Fond udgjorde ved Udgangen af 1877 omtrent 3,300,000 Kroner, Landafdelingens til samme Tid omtrent 600,000 Kroner.

Rigets Toldintrader, der for indeværende Budgettermin ere anslaaede til 18,100,000 Kroner, har i 1877 udgjort 18,557,000 Kroner.

Brændevinsafgiften, der for Budgetterminen 1876—1877 er anslaaet til 2,320,000 Kroner, har i Tilvirkningsterminen 1876—77 udgjort 2,611,000 Kroner.

Maltafgiften, der for Budgetterminen 1876—77 er anslaaet til 1,720,000 Kroner, har i Tilvirkningsterminen 1876—1877 udgjort 1,869,000 Kroner, hvori dog antagelig vil fragaa omtrent 95,000 Kroner som Skattegodtgørelse for til Udlandet udført M.

Ommaalingen af den norske Handelsflaade efter den ved Lov af 31 Mai 1873 og Kongelig Instruks af 6 November 1875 indførte Maalemethode er fremdeles foregaaet i nær samme Omfang som i 1876. Indtil Udgangen af forrige Aar var i det Hele udstedt nye Maalebreve for 4000 norske Seilskibe med en Drægtighed af 933,200 Tons og for 205 norske Dampskibe med en Drægtighed af 34,900 Tons. Bore Maalebreve nyde nu ogsaa Anerkjendelse i Nederlandene og Spanien.

Den til Revision af Rigets Matrikultyld oprettede Hovedstyldbelingskommission er fremdeles i Virksomhed; Kommissionen antages i Løbet af 1878 at faa tilendebragt sine Befaringer.

Kongsbergs Sølvværk, der i Gjenneførsnit for Aarene 1873, 1874 og 1875 gav en aarlig Produktion af omtrent 15,600 Mark fint Sølv og et aarligt Overskud af omtrent 101,000 Kr., foruden Renter af dets Driftsfond, har i Aaret 1876 givet en Produktion af omtrent 17,300 Mark fint Sølv og et Overskud af omtrent 73,000 Kr. foruden Renter af dets Driftsfond, medens Overskuddet i Budgettet var anslaaet til 88,000 Kr.

Ved Myntindretningen paa Kongsberg fuldførtes i Slutningen af Januar 1877 den i det foregaaende Aar paabegyndte Udmyntning af 800,000 Kr. i 25-Drer; derefter udmyntedes 1 Million Kroner i hele Kroner og 400,000 Kroner i 50-Drer. Efter at derpaa var udmyntet et Parti Guldmønt, nemlig 765,480 Kroner i 20-Kronestykker og 201,130 Kroner i 10-Kronestykker for Norges Bank, paabegyndtes i Slutningen af Ok-

tobet en Udmyntning af 120,000 Kroner i 10-Drer, hvoraf ved Aarets Udgang havde været færdig 28,800 Kroner. Samtidig prægedes af Bronce-mynt i Aarets Løb: 43,680 Kroner i 2-Drer og 35,360 Kroner i 1-Drer.

Statskassens udestaaende Fordringer, som ved Udgangen af 1876 udgjorde 9,113,762 Spd. eller Kr. 36,455,048, beløb sig ved Udgangen af 1877 til Kr. 35,162,190.

Statskassens synkende Fond, der efter Beretningen til sidst forsamlede Storting udgjorde 516,255 Spd. 53 β eller Kr. 2,065,021.77, er fremdeles bleven forøget ved at Renterne af Fondets Obligationer ere blevene anvendte til Indkjøb af Obligationer. Ved Udgangen af Aaret 1877 var Fondet saaledes Cier af Statsobligationer til Beløb Kr. 2,173,107.05.

Statskassens kontante Beholdning, der ved Udgangen af Aaret 1876 udgjorde 23,768,800 Kroner, hvoraf 17,234,400 Kroner hidrørte fra de ved Statslaanet af 1876 tilveiebragte Midler, udgjorde ved Udgangen af 1877: 8,710,600 Kroner, hvoraf 5,175,600 Kroner hidrørte fra de ved Statslaanet af 1876 tilveiebragte Midler.

Rigets Statsgjæld, der ved Udgangen af Aaret 1876 udgjorde 74,748,000 Kroner, udgjorde ved Udgangen af 1877: 72,900,000 Kroner.

Statskassens Beholdning af Preferenceaktier i den Norske Hovedjernbane, der ved Udgangen af 1876 udgjorde £ 130,330 er i 1877 bleven forøget med £ 830. Af de til Dækkelse af Aktiernes Indkjøbssum udfærdigede uopfigelige Statsobligationer beroede ved Aarets Udgang uafhændet i Statskassen Obligationer til Paalydende 1,605,000 Kroner.

Hypothekbanken, om hvis Virksomhed Stortinget vil erholde særskilt Meddelelse, har i Aaret 1877 udstedt Obligationer til Paalydende 5,040,000 Kr. og udlånt omtrent 3,360,000 Kr.

De for Armeens Afdelinger lovbestemte Øvelser afholdtes i forrige Aar i den ved Budgettet paaregnede Tid undtagen forsaavidt, at det i Korps-samlingen ved Dplandske ridende Jægerkorps blev nødvendigt af Hensyn til Hestene at afforte nogle Dage paa Grund af de usædvanlig ugunstige Veirforhold i Forbindelse med Mangelen af Stalde. Over- og Underbefalsamling afholdtes ved Kavalleriet i 12 Dage og ved Christiansandske Brigade i 14 Dage, hvoraf de 4 sidste anvendtes til Felttjenestøvelser, i hvilke tillige 10de Bateria deltog. Den for Artilleriets samtlige Batailloner ligeledes bestemte Over- og Underofficerssamling blev, forme-

delt den i mange af de søndenfjeldske Distrikter indtrufne mislige Høst, ved senere naadigst Resolution indskrænket til kun at afholdes ved 4de Bataillon.

Generalstabsøvelser afholdtes i Løbet af Høsten i Trakten mellem Levanger og Stjørdalsfjællen, og i disse Øvelser deltog foruden en Flerehed af Generalstabens Personale, tillige Officerer af samtlige Baabenarter.

Afgangsexamen ved Krigsskolen og ved Instruktionskolen til Uddannelse af Officerer uden fast Løn bestodes i forrige Aar af henholdsvis 12 og 14 Elever, der ere blevene ansatte som Sekondlieutenanter.

Ved den militære Højskole bestodes Afgangsexamen af 2 Elever.

Indkommandering af nationale Menige til Garnisonstjenestens Bestridelse har ogsaa i afvigte Aar paa Grund af Vakancer ved de garnisonerende Afdelinger tilbids været nødvendig, men fremdeles i langt mindre Udstrækning end tidligere, og er for flere Garnisoner ganske ophørt.

Fra Kongsbergs Baabenfabrik er i Aarets Løb leveret 4100 Remingtongeværer.

Ved Skars Krudtværk er forarbejdet henimod 800 Centner Krudt.

Af svært Artilleri-Materiel til Oscarsborgs Befæstninger er ved Armstrongs Værksteder bestilt de manglende to Barbette-Affutager til derfra tidligere leverede 8½ Toms Kanoner, samt 600 Stykker Projektiler, og ved Krupps Etablissement er foruden en Barbette-Affutage og 200 Stykker Projektiler til den 30,5 Centimeters Kanon, som derfra skal leveres, endvidere bestilt en stor Monteringskran med Transportvogn og Tilbehør.

De fra Marinens mekaniske Værksted leverede 24 Stykker 5½ Toms Palliser-Kanoner ere oprisledede i Hovedarsenalets Værksteder, hvor et tilsvarende Antal 7 Toms Kasemat-Affutager ligeledes ere forandrede.

Forøvrigt har Arbejdet i Arsenalernes Værksteder og Laboratorier været drevet omtrent i samme Udstrækning som foregaaende Aar.

Ved Fæstningerne er, foruden de ordinære Vedligeholdelsesarbejder, de Byggearbejder, hvortil særskilt Bevilling af sidste Storting blev givet, dels fuldførte, dels under Udførelse, ligesom de Arbejder, hvortil tidligere Bevilling havde, alle ere afsluttede.

Af Befæstningsarbejderne i Drøbakfjæll er Sten-Jettéens ene Arm fra Hurum-Landet til Smaafjær samt 800 à 900 Alen af den fra Smaa-

flær til Røholmen gaaende Arm færdig, paa nogle Efterfyldningsarbejder nær. Der er i det Hele udbragt henimod 35,000 Kubikfavn Fylbmasse i Jetteen. Ved Hovedbatteriet foran Hovedfortet er Arbeidet med Underfyldning og Fundamente-ring for Kanonstande fortsat. Af andre Arbejder er Opmuring og Overhøveling m. v. af Ammunitionsmagasinerne foregaaet, den gamle underjordiske Gang til søndre Batteri tilbels ommuret og Forstærkningsarbejder udførte i den Del af vestre Strandbatteri, som overdækkes af Hovedbatteriet.

Ved Marinens Hovedværst er Forstærkningen af Monitoren Skorpionens Taarn bleven fuldført. En Dampkanonbaad af 1ste og to af 2den Klasse ere under Arbejde, enkelte Kanonchalupper ere omdannede til Dampkanonbaade af 3die Klasse, Monitoren Mjølners Bepantsring forstærkes, Korvetten Midaros omdannes til Logissskib og Skonnersten Alfen til Øvelsesfartøi. Opførelsen af Kanonstande for svære riflede Kanoner paa Carljohansværn er bleven fortsat. Udrustninger til Øvelse af Officerer og Mandskaber have fundet Sted, forsaavidt Midlerne have tilladt det. Derunder er, foruden Øvelse med Exercerskibet Desideria, foretaget Logter med Korvetten Nornen, Briggen Statsraad Erichsen, Dampkanonbaaden Lougen, der i fornødent Fald skulde yde Handelskibe Bistand, samt med Dampkanonbaaden Uller og endel Dampkanonbaade af 3die Klasse. Derhos er Korvetten Nordstjernen for Tiden paa Vintertogt. Større Torpedosøvelser have fundet Sted.

Nye Fyre ere anlagte paa Trænen, Gjeslingerne, Marstenen og Kvitnæs.

Nye Mærker og Fortøiningsindretninger ere anbragte paa forskellige Steder.

Hans Kongelige Majestæt forbliver Norges Riges Storting med al Kongelig Naade og Undest velbevaagen.

Givet paa Stockholms Slot den 2den Februar 1878.

Under Bor Haand og Rigets Segl.

Oscar.
(L. S.)

A. Kierulf.

Flere Arbejder til Forbedring af Havne og Seiløb paa Kysten ere foretagne eller under Udførelse.

Postgangen er som sædvanligt udvidet ved Oprettelse af forskellige Bipostrouter og Postaabnerier.

Postvæsenets Indtægter have i Aaret 1877 fremdeles været i Stigende.

Med Tilskud af de af forrige Storting dertil bevilgede Midler er der med de tidligere anskaffede Diligencevogne i Maanederne Juli til September f. A. for vedkommende Skydstationsholderes Regning underholdt Diligencefart 4 Gange ugentligt mellem Lillehammer og Støren og 2 Gange ugentligt mellem Lillehammer og Beblungsnæs.

Telegrafvæsenets Indtægter have i Aaret 1877 vist en stærk Stigning i Forhold til de to foregaaende Aar.

Den af Stortinget i 1876 og af forrige Storting bevilgede Telegraflinie fra Christiansund til Ørkedalsøren er fuldført i 1877 og Stationer aabnede i Aure og Magerø. De øvrige af forrige Storting bevilgede nye Telegrafanlæg ere ligeledes fuldførte i Løbet af Aaret 1877, nemlig: en Linie fra Hovedlinien til Fiskeværret Ure i Lofoten, en ny Traad mellem Lødingen og store Molla samt en Linie fra Haugefjund til Skonevik med Station paa sidstnævnte Sted.

De Revisionsdepartementet underlagte Forretninger ere fremmede med tilbørlig Hurtighed, saa at Revisionsvæsenets Tilstand vedbliver fremdeles at være tilfredsstillende.

J. Hall.